EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2022 05 23
COM(2022) 624 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2022 m. Rumunijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Rumunijos konvergencijos programos

{SWD(2022) 624 final} - {SWD(2022) 640 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2022 m. Rumunijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Rumunijos konvergencijos programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011[2] dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241[3], kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Priemonė prisideda prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių bei augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kartu didindama valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padeda stiprinti tvarią viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu. 2022 m. birželio [XX] d., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies, [atnaujintas] pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

---

1 OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

2 OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

3 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

(2) 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija priėmė metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2022 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Joje tinkamai atsižvelgta į 2021 m. gegužės mėn. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime dar kartą patvirtintą bendrą įsipareigojimą toliau įgyvendinti 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2022 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytus prioritetus. 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Rumunija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą[4]. Be to, tą pačią dieną Komisija priėmė ir Pasiūlymą dėl 2022 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas (ją Taryba priėmė 2022 m. kovo 14 d.);

(3) geopolitines ir ekonomines aplinkybes labai pakeitė po pasaulinės pandemijos įvykusi Rusijos invazija į Ukrainą. Invazijos poveikis valstybių narių ekonomikai pasireiškia, pvz., aukštesnėmis energijos bei maisto produktų kainomis ir prastesnėmis augimo perspektyvomis. Aukštesnės energijos kainos itin slegia pažeidžiamiausius namų ūkius, kurie patiria energijos nepriteklių arba kuriems jis gresia. Be to, į ES atvyksta kaip niekada daug pabėgėlių iš Ukrainos. Šiomis aplinkybėmis 2022 m. kovo 4 d. pirmą kartą pradėta taikyti Laikinosios apsaugos direktyva[5], pagal kurią iš Ukrainos perkeltiems asmenims suteikiama teisė teisėtai būti ES, taip pat galimybė mokytis, dalyvauti darbo rinkoje, gauti sveikatos priežiūros paslaugas, būstą ir socialinę paramą; Siekiant skubiai patenkinti iš Ukrainos bėgančių asmenų priėmimo ir integracijos poreikius, pagal sanglaudos veiksmų dėl pabėgėlių Europoje iniciatyvą (CARE) ir pasinaudojant papildomu išankstiniu finansavimu pagal Sanglaudai ir Europos teritorijoms skirtą ekonomikos gaivinimo pagalbos iniciatyvą (REACT-EU) Rumunijai suteikiama išskirtinė parama;

(4) atsižvelgiant į sparčiai kintančią ekonominę ir geopolitinę padėtį ir kaip išdėstyta 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje, 2022 m. Europos semestras – plataus masto ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo sistema – atnaujinamas, o kartu pritaikomas prie Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo reikalavimų. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, itin svarbu įgyvendinti priimtus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, pateiktas per 2019 ir 2020 m. semestro ciklus, arba didelę jų dalį. 2019 ir 2020 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius, šalia visų konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, pateiktų iki pakoreguoto plano pateikimo datos;

---

4 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo, OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

5 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga, OL L 71, 2022 3 4, p. 1.

(5) nuo 2020 m. kovo mėn. taikoma bendroji nukrypti leidžianti išlyga[6]. 2021 m. kovo 3 d. komunikate[7] Komisija taip pat išdėstė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio vienas iš pagrindinių kiekybinių kriterijų būtų ES arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą pratęsti 2023 m. būtų pagrįsta dėl didesnio neapibrėžtumo ir didelės neigiamų ekonominės perspektyvos pokyčių rizikos karo Europoje aplinkybėmis, dėl precedento neturinčių energijos kainų šuolių ir tolesnių tiekimo grandinės sutrikimų;

(6) 2022 m. kovo 2 d. Komisija priėmė komunikatą[8] ir jame pateikė plataus pobūdžio 2023 m. fiskalinės politikos gairių, kuriomis siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Remdamasi 2022 m. žiemos prognozėje pateikta makroekonomine perspektyva, Komisija pažymėjo, kad perėjimas nuo bendros remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos krypties 2020–2022 m. prie iš esmės neutralios bendros fiskalinės politikos krypties 2023 m. atrodytų tinkamas; tuo pat metu reikia būti pasirengus reaguoti į kintančią ekonominę padėtį. Komisija paskelbė, kad konkrečioms valstybėms narėms 2023 m. ir toliau turėtų būti teikiamos skirtingos fiskalinės rekomendacijos ir turėtų būti atsižvelgta į galimą tarpvalstybinį šalutinį poveikį. Komisija valstybes nares paragino atsižvelgti į šias gaires savo stabilumo ir konvergencijos programose. Komisija įsipareigojo atidžiai stebėti ekonominius pokyčius ir prireikus pritaikyti politikos gaires, vėliausiai – 2022 m. gegužės mėn. pabaigoje paskelbsimame Europos semestro pavasario dokumentų rinkinyje;

(7) kalbant apie 2022 m. kovo 2 d. fiskalines gaires, 2023 m. fiskalinėmis rekomendacijomis atsižvelgiama į prastesnę ekonominę perspektyvą, didesnį neapibrėžtumą ir papildomą neigiamų pokyčių riziką, taip pat į didesnę infliaciją, palyginti su žiemos prognoze. Atsižvelgiant į šiuos aspektus, fiskalinis atsakas turi būti didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą ir išlaikyti pažeidžiamiausių namų ūkių perkamąją galią, kad būtų galima sušvelninti energijos kainų šuolio poveikį ir padėti apriboti antrinio poveikio infliacinį spaudimą tikslinėmis ir laikinomis priemonėmis; fiskalinė politika turi likti lanksti, kad būtų galima prisitaikyti prie greitai kintančių aplinkybių, ir skirtis konkrečiose šalyse priklausomai nuo jų fiskalinės ir ekonominės padėties, įskaitant krizės poveikį joms ir iš Ukrainos perkeltų asmenų srautą į jas;

(8) 2021 m. gegužės 31 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Rumunija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną įvertino vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2021 m. lapkričio 3 d. Taryba priėmė Sprendimą dėl Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir

---

6 Komisijos komunikatas Tarybai dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo, Briuselis, 2020 3 20, COM(2020) 123 *final*.

7 Komisijos komunikatas Tarybai „Metai nuo COVID-19 protrūkio. Fiskalinės politikos atsakas“, Briuselis, 2021 3 3, COM(2021) 105 *final*.

8 Komisijos komunikatas Tarybai „2023 m. fiskalinės politikos gairės“, Briuselis, 2022 3 2, COM(2022) 85 *final*.

atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo[9]. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimto sprendimo, kad Rumunija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(9) 2022 m. gegužės 12 d. Rumunija pateikė 2022 m. nacionalinę reformų programą, o 2022 m. gegužės 4 d., t. y. po Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnyje nustatyto termino, – 2022 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį 2022 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Rumunijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(10) 2022 m. gegužės 23 d. Komisija paskelbė 2022 m. Rumunijos ataskaitą[10]. Joje įvertinta Rumunijos pažanga, padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019, 2020 ir 2021 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir, remiantis ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestine, apžvelgta, kaip Rumunija įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai, įskaitant dėl Rusijos invazijos į Ukrainą kylančius uždavinius. Be to, joje įvertinta Rumunijos pažanga, padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant ES pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat JT darnaus vystymosi tikslų;

(11) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko Rumunijos nuodugnią apžvalgą, o jos rezultatus paskelbė 2022 m. gegužės 23 d.[11] Komisija padarė išvadą, kad Rumunijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Visų pirma pažeidžiamumas yra susijęs su išorės sąskaitomis ir dideliu fiskaliniu deficitu bei vėl kylančiais konkurencingumo klausimais;

(12) 2020 m. balandžio 3 d. Taryba priėmė Sprendimą (ES) 2020/509, dėl Rumunijoje susidariusio perviršinio deficito, nes 2019 m. nebuvo laikomasi deficito kriterijaus[12]. 2020 m. balandžio 3 d. Taryba paskelbė ir rekomendaciją, kuria siekiama užtikrinti, kad perviršinis valdžios sektoriaus deficitas Rumunijoje būtų panaikintas ne vėliau kaip 2022 m.[13]; Atsižvelgdama į didelį ekonominės veiklos susitraukimą, susijusį su COVID-19 pandemija, ir į susijusį fiskalinės politikos poreikį paremti atsigavimą 2021 ir 2022 m., 2021 m. birželio 18 d. Taryba pateikė Rumunijai naują rekomendaciją[14] ne vėliau kaip 2024 m. ištaisyti perviršinio deficito padėtį. Rumunija turėtų pasiekti nominaliojo valdžios sektoriaus deficito tikslą: 8,0 % BVP 2021 m., 6,2 % BVP 2022 m., 4,4 % BVP 2023 m. ir 2,9 % BVP 2024 m.; tai atitinka grynųjų

---

9 2021 m. lapkričio 3 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 12319/21; ST12319/21 ADDI).

10 SWD(2022) 638.

11 COM(2022) 624.

12 2020 m. balandžio 3 d. Tarybos sprendimas (ES) 2020/509 dėl perviršinio deficito susidarymo Rumunijoje (OL L 110, 2020 4 8, p. 58).

13 2020 m. balandžio 3 d. Tarybos rekomendacija siekiant panaikinti perviršinį valdžios sektoriaus deficitą Rumunijoje (OL C 116, 2020 4 8, p. 1).

14 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Rumunijos konvergencijos programos, OL C 304, 2021 7 29, p. 107.

pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalųjį augimą: 3,4 % 2021 m., 1,3 % 2022 m., 0,9 % 2023 m. ir 0,0 % 2024 m. Tai atitinka metinį struktūrinį koregavimą: 0,7 % BVP 2021 m., 1,8 % BVP 2022 m., 1,7 % BVP 2023 m. ir 1,5 % BVP 2024 m. Komisijai įvertinus veiksmingas priemones, procedūra nuo 2021 m. rudens. buvo sustabdyta;

(13) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2021 m. Rumunijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 7,1 % BVP, o valdžios sektoriaus skola – 48,8 % BVP. Tai atitinka Tarybos rekomenduotą 2021 m. nominalaus deficito tikslą. 2021 m. struktūrinio balanso koregavimas yra 1,5 procentinio punkto BVP, t. y. viršija rekomenduojamą 0,7 procentinio punkto koregavimą;

(14) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos 2022 m. konvergencijos programoje pateiktos biudžeto projekcijos, 2022 m. yra realistiškas, o vėliau – palankus. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2022 m. išaugs 2,9 %, o 2023 m. – 4,4 %. Tuo tarpu Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realiojo BVP augimas bus mažesnis: 2,6 % 2022 m. ir 3,6 % 2023 m. Skirtumus daugiausia lemia didelė infliacija, daranti poveikį namų ūkių perkamajai galiai, dėl tarptautinės aplinkos sumažėjusio pasitikėjimo poveikio vartojimui ir investicijoms ir neigiamas grynojo eksporto poveikis, nes manoma, kad energijos žaliavų kainos toliau augs. 2022 m. konvergencijos programoje Vyriausybė numato, kad 2022 m. nominalusis deficitas sumažės iki 6,2 % BVP, o 2023 m. – iki 4,4 %. 2022 m. sumažėjimas daugiausia susijęs su dideliu nominaliojo BVP augimu, numatomu mokesčių surinkimo veiksmingumo padidėjimu, didžiosios dalies viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio įšaldymu ir planu užtikrinti, kad išlaidų prekėms ir paslaugoms, socialinei paramai ir kitiems pervedimams didėjimas neviršytų nominaliojo BVP augimo rodiklio. 2022 m. Konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2022 m. padidės iki 49,4 %, o 2023 m. – iki 49,7 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2022 ir 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas atitinkamai sudarys 7,5 % BVP ir 6,3 % BVP. Tai yra daugiau nei 2022 m. konvergencijos programoje prognozuojamas deficitas, daugiausia dėl didesnių numatomų socialinių ir palūkanų išlaidų, didesnio numatomo grynojo priemonių, skirtų energijos kainų augimui įveikti, poveikio, atsargesnės prielaidos dėl tikėtino mokesčių surinkimo padidėjimo ir to, kad programoje nenustatyta konkrečių išlaidų konsolidavimo priemonių. Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP yra didesnis: 50,9 % 2022 m. ir 52,6 % 2023 m. Skirtumą daugiausia lemia didesnis prognozuojamas deficitas.

Remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze, numatoma, kad vidutinio laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis bus 3,6 %. Tačiau šis įvertis neapima ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų Rumunijos ekonomikos augimą, poveikio;

(15) 2022 m. Vyriausybė palaipsniui panaikino daugumą priemonių, kurių imtasi reaguojant į COVID-19 krizę, taigi numatoma, kad laikinų neatidėliotinų paramos priemonių apimtis sumažės nuo 1,1 % BVP 2021 m. iki 0,2 % BVP 2022 m. Valdžios sektoriaus deficitui poveikį daro priemonės, kurių imtasi siekiant kovoti su ekonominiu ir socialiniu energijos kainų kilimo poveikiu; Komisijos 2022 m.

pavasario prognozėje apskaičiuota, kad jos sudaro 0,7 % BVP 2022 m. ir 0,1 % BVP 2023 m.[15] Šias priemones daugiausia sudaro: išlaidų srityje – viršutinės mažmeninių ir didmeninių kainų ribos, o pajamų srityje – energijos gamintojų papildomo pelno apmokestinimas. Kitos priemonės apima namų ūkių ir MVĮ sąskaitų už energiją ir dujas kompensavimo sistemas bei energijos pašalpas pažeidžiamiems vartotojams. Paskelbta, kad šios priemonės yra laikinos. Vis dėlto, jei energijos kainos aukštos liks ir 2023 m., kai kurių iš šių priemonių galiojimas galėtų būti tęsiamas. Kai kurios iš šių priemonių, visų pirma bendra energijos kainų riba namų ūkiams, nėra tikslinės. Valdžios sektoriaus deficitui poveikį taip pat daro iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidos, kurios, kaip numatoma Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje, sudarys 0,1 % BVP tiek 2022 m., tiek 2023 m.[16], taip pat 2023 m. 0,5 procentinio punkto BVP padidėjančios gynybos išlaidos;

(16) Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje prognozuojamas 2022 m. nominalus deficitas yra 1,3 procentinio punkto BVP didesnis už Tarybos rekomenduotą nominalaus deficito tikslą, o 2022 m. struktūrinio balanso koregavimas turėtų būti -0,2 procentinio punkto BVP, palyginti su rekomenduojamu 1,8 procentinio punkto BVP. Todėl reikia atlikti išsamią išlaidų kriterijumi grindžiamą analizę. Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje prognozuojama, kad 2022 m. grynasis pirminių išlaidų augimas (pakoreguotas pagal vienkartines priemones ir fiskalinės politikos priemones pajamų srityje) bus 9,6 %, t. y. viršys rekomenduojamą 1,3 % augimą. Prognozuojamą bendrųjų išlaidų augimą 2022 m. daugiausia lemia padidėjusios socialinės išlaidos dėl pensijų indeksavimo ir į biudžetą įtrauktų socialinių priemonių, taip pat biudžeto išlaidos, susijusios su energijos kainų ribojimu (atėmus pajamų priemones) ir priemonėmis siekiant spręsti klausimus, susijusius su iš Ukrainos perkeltų asmenų srautu. Įtakos, nors ir mažesniu mastu, taip pat turi tarpinio vartojimo išlaidų augimas, kurį daugiausia lemia didelė numatoma infliacija pagal vartotojų kainų indeksą. Grynųjų išlaidų augimo nuokrypis nuo rekomendacijos atitinka struktūrinio balanso koregavimo nuokrypį, tačiau yra didesnis (2,7 procentinio punkto BVP grynųjų išlaidų augimo atveju, palyginti su 2,0 procentinio punkto BVP struktūrinio balanso atveju). Skirtumą iš dalies galima paaiškinti didesniu 2022 m. pajamų ir BVP santykiu, prognozuotu Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje, palyginti su Komisijos 2021 m. pavasario prognoze (didesnis 0,9 procentinio punkto BVP) – tai pagerina struktūrinį balansą, tačiau nedaro poveikio išlaidų kriterijui. Remiantis nuodugnia analize, kyla rizika, kad Rumunija nesilaikys 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacijoje nustatytų 2022 m. fiskalinių tikslų;

(17) Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje prognozuojamas 2023 m. nominalus deficitas yra 1,9 procentinio punkto BVP didesnis už Tarybos rekomenduotą nominalaus deficito tikslą, o 2022 m. struktūrinio balanso koregavimas turėtų būti 0,0 procentinio punkto BVP, palyginti su rekomenduojamu 1,7 procentinio punkto BVP. Todėl reikia atlikti išsamią išlaidų kriterijumi grindžiamą analizę. Dėl konkrečių

---

15 Šie skaičiai rodo tų priemonių, kurių imtasi nuo 2021 m. rudens, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

16 Daroma prielaida, kad iki 2022 m. pabaigos bendras iš Ukrainos į ES perkeltų asmenų skaičius palaipsniui pasieks 6 milijonus, o jų geografinis pasiskirstymas apskaičiuotas remiantis esamos diasporos dydžiu, santykiniu priimančiosios valstybės narės gyventojų skaičiumi ir faktiniu iš Ukrainos perkeltų asmenų pasiskirstymu ES 2022 m. kovo mėn. Biudžeto išlaidų vienam asmeniui įverčiai yra grindžiami Komisijos Jungtinio tyrimų centro parengtu mikromodeliavimo modeliu „Euromod“ ir apskaičiuoti atsižvelgiant tiek į piniginius pervedimus, į kuriuos asmenys gali turėti teisę, tiek į išmokas natūra, kaip antai švietimo ir sveikatos priežiūros srityse.

priemonių tikslams pasiekti trūkumo 2023 m. Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad grynasis pirminių išlaidų augimas (pakoreguotas pagal vienkartines priemones ir fiskalinės politikos priemones pajamų srityje) bus 1,7 %, t. y. viršys rekomenduojamą 0,9 % augimą. Remiantis nuodugnia analize, kyla rizika, kad Rumunija nesilaikys 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacijoje nustatytų 2023 m. fiskalinių tikslų. Atsižvelgiant į riziką, kad 2022 ir 2023 m. nebus pasiekti rekomenduojami fiskaliniai tikslai, atrodo, kad papildomos biudžeto priemonės yra svarbios siekiant laikytis koregavimo plano ir iki 2024 m. panaikinti perviršinį deficitą;

(18) 2022 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas palaipsniui sumažės iki 2,95 % BVP 2024 m. ir iki 2,9 % BVP iki 2025 m. Todėl planuojama, kad iki 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės ir nesieks 3 % BVP. Fiskalinis konsolidavimas iš esmės planuojamas biudžeto išlaidų srityje. Tačiau nepateikta jokios informacijos apie numatomas pagrindines konsolidavimo priemones. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP stabilizuosis iki 2025 m., konkrečiai – sumažės iki 49,4 % 2024 m. ir iki 48,9 % 2025 m. Remiantis Komisijos analize, skolos tvarumo rizika vidutiniu laikotarpiu atrodo didelė;

(19) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Jos padeda spręsti visus ekonominius ir socialinius uždavinius, 2019 ir 2020 m. per Europos semestrą nustatytus Rumunijai skirtose Tarybos rekomendacijose, šalia jai skirtų rekomendacijų, kurios pateiktos iki plano priėmimo datos, arba didelę jų dalį. Visų pirma plane sprendžiamas visiško mokesčių administravimo skaitmeninimo ir laipsniško pernelyg didelių mokesčių paskatų panaikinimo klausimas, siekiant pagerinti viešųjų finansų kokybę ir tvarumą. Planas taip pat padeda užtikrinti valstybinės pensijų sistemos tvarumą ir teisingumą. Tikimasi, kad sveikatos priežiūros reformos kartu su investicijomis į skaitmeninimą pagerins sveikatos priežiūros prieinamumą, išlaidų efektyvumą ir atsparumą. Tikimasi, kad įrodymais pagrįstas sprendimų priėmimas, ilgalaikis planavimas ir viešos konsultacijos, taip pat viešųjų pirkimų proceso gerinimo priemonės padės gerinti viešojo administravimo kokybę ir veiksmingumą ir dėl to būtų geriau įsisavinamos ES lėšos. Planu, kuriuo stiprinamas teisminių institucijų nepriklausomumas ir didinamas jų veiksmingumas, gerinamos galimybės kreiptis į teismą ir stiprinama kova su korupcija, siekiama spręsti pagrindinius klausimus, susijusius su teisinės valstybės principo laikymusi Rumunijoje, vadovaujantis atitinkama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika ir atsižvelgiant į rekomendacijas, pateiktas bendradarbiavimo ir tikrinimo mechanizmo (BTM) ataskaitose, Valstybių prieš korupciją grupės (GRECO) ataskaitose, Venecijos komisijos nuomonėse ir teisinės valstybės principo taikymo ataskaitose. Į ilgalaikes konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas taip pat atsižvelgiama įgyvendinant pagrindines reformas, susijusias su minimaliojo darbo užmokesčio nustatymu ir minimaliomis įtrauktį užtikrinančiomis pajamomis, valstybės valdomų įmonių valdymo stiprinimu ir socialiniu dialogu. Planu taip pat sukuriama bendra, įtrauki ir kokybiška ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistema, kartu investuojant į vaikų priežiūrą. Planu skatinamos tvarios ir skaitmeninės investicijos ir remiama mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veikla. Pagrindinės reformos ir investicijos siekiant mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, sukurti valdžios debesiją ir įdiegti elektroninę tapatybės kortelę prisideda prie žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos rėmimo;

(20) tikimasi, kad Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas prisidės prie tolesnės žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos pažangos. Priemonėms, kuriomis Rumunijoje remiamas klimato srities tikslų įgyvendinimas, skiriama 41 % visų plano asignavimų, o priemonėms, kuriomis remiamas skaitmeninių tikslų įgyvendinimas, – 21 % visų plano asignavimų. Visapusiškas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas laikantis atitinkamų tarpinių ir siektinų reikšmių padės Rumunijai greitai atsigauti nuo COVID-19 krizės padarinių, o kartu sustiprins jos atsparumą. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą už planą platesnę ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(21) 2022 m. balandžio 14 d. Rumunija Europos Komisijai pateikė partnerystės sutarčiai reikalingus sanglaudos politikos programavimo dokumentus[17], o 2022 m. gegužės 6 d. – pirmosios programos dokumentus. Pagal 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1060 Rumunija, programuodama 2021–2027 m. sanglaudos politikos fondus, turi atsižvelgti į atitinkamas jai skirtas rekomendacijas. Tai yra iš sanglaudos politikos fondų gautinos finansinės paramos veiksmingumo gerinimo ir kuo didesnės pridėtinės vertės užtikrinimo prielaida, be to, taip skatinamas šių fondų ir kitų Sąjungos priemonių bei fondų tarpusavio koordinavimas, papildomumas ir darna. Sėkmingas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir sanglaudos politikos programų įgyvendinimas taip pat priklauso nuo to, ar bus pašalintos kliūtys investicijoms, kad būtų remiama žalioji ir skaitmeninė pertvarka ir darnus teritorinis vystymasis;

(22) reaguojant į Versalio deklaracijoje ES valstybių ar vyriausybių vadovų suteiktą įgaliojimą, planu „REPowerEU“ siekiama kuo greičiau palaipsniui panaikinti Europos Sąjungos priklausomybę nuo iškastinio kuro importo iš Rusijos. Todėl palaikant dialogą su valstybėmis narėmis nustatomi tinkamiausi nacionalinio, regioninio ir ES masto projektai, investicijos ir reformos. Šiomis priemonėmis siekiama mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro ir atsisakyti iškastinio kuro importo iš Rusijos;

(23) remiantis 2020 m. duomenimis, Rumunijos energijos rūšių derinys iš esmės grindžiamas iškastiniu kuru: naftai ir dujoms tenka maždaug po 30 %, o anglims – 10 %. Rumunija pasigamina apie 80 % savo suvartojamų dujų, o likusią dalį gauna iš Rusijos (visoje ES dujų importas sudaro didžiausią suvartojamą dujų kiekį – vidutiniškai 44 % importo iš Rusijos). Žalios naftos importas iš Rusijos sudaro 32 % viso importo, palyginti su 26 % ES vidurkiu[18]. Rumunija yra įsipareigojusi iki 2032 m. atsisakyti anglių. Siekiant šio plataus užmojo tikslo, Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir kituose ES fonduose, pavyzdžiui, Modernizavimo fonde, numatytos didelės investicijos į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą diegiant naujus atsinaujinančiosios energijos pajėgumus. Tačiau dėl žaliosios pertvarkos ir didelio prognozuojamo energijos suvartojimo padidėjimo reikės iš esmės atnaujinti energijos perdavimo tinklus ir paspartinti žaliosios infrastruktūros diegimą. Tam reikės geresnės reguliavimo sistemos ir didesnių investicijų, taip pat

[17] Reglamentas (ES) 2021/1060, OL L 231, 2021 6 30, p. 159.

[18] Eurostato duomenys (2020), importo iš Rusijos dalis, palyginti su bendru atitinkamu importu. Apskaičiuojant bendrą ES 27 valstybių narių importą remiamasi importo iš ne ES 27 šalių duomenimis. Rumunijos atveju bendras importas apima ES vidaus prekybą. Žalia nafta neapima perdirbtų naftos produktų.

įgalinti vartotojus, kad jie galėtų individualiai arba kolektyviai per energetikos bendruomenes aktyviai dalyvauti elektros energijos rinkoje. Paankstinus investicijas į infrastruktūrą, pavyzdžiui, saugyklas, taip pat į dujų ir elektros tinklų jungtis su kaimyninėmis šalimis, būtų galima padidinti energijos tiekimo įvairinimą, rinkos stabilumą ir gebėjimą prisitaikyti prie regioninių skirtumų. Tai reikia vertinti atsižvelgiant tiek į Rusijos invaziją į Ukrainą, tiek į priklausomybės nuo importo mažinimą, nes energetikos sistema vis dar yra labai priklausoma nuo iškastinio kuro. Be to, Juodojoje jūroje atrasti jūros dujų telkiniai suteikia Rumunijai svarbią galimybę toliau didinti energetinę nepriklausomybę ir labai padėti kaimyninėms valstybėms narėms mažinti jų priklausomybę nuo Rusijos gamtinių dujų importo. Investicijas į naują su dujomis susijusią infrastruktūrą ir tinklus rekomenduotina, kai įmanoma, parengti ateities iššūkiams siekiant užtikrinti ilgalaikį jų tvarumą, kai ateityje bus keičiama jų paskirtis ir pereinama prie tvaraus kuro. Be to, Juodojoje jūroje atrasti jūros dujų telkiniai suteikia Rumunijai svarbią galimybę toliau didinti energetinę nepriklausomybę ir labai padėti kaimyninėms valstybėms narėms mažinti jų priklausomybę nuo Rusijos gamtinių dujų importo. Kartu Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta skirti 3 mlrd. EUR energijos vartojimo efektyvumo priemonėms viešuosiuose ir privačiuose gyvenamuosiuose pastatuose, taip pat pramonės sektoriuose. Norint sumažinti energijos suvartojimą ir priklausomybę nuo iškastinio kuro, būtina toliau tęsti veiksmus po šios pirmosios renovacijų bangos, nes ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano tikslas neapims viso pastatų ūkio. Rumunija turi toliau tobulinti politikos programą siekiant paspartinti pastatų renovaciją. Siekiant įgyvendinti 55 % tikslo priemonių rinkinio tikslus, reikės toliau didinti užmojus mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalį bei energijos vartojimo efektyvumą;

(24) nors dėl spartesnio perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir iškastinio kuro atsisakymo keliuose sektoriuose susidarys didelių restruktūrizavimo išlaidų, tam, kad sumažintų socioekonominį pertvarkos poveikį labiausiai paveiktuose regionuose, įgyvendindama sanglaudos politiką Rumunija gali pasinaudoti Teisingos pertvarkos mechanizmu. Be to, siekdama pagerinti įsidarbinimo galimybes ir sustiprinti socialinę sanglaudą Rumunija gali pasinaudoti „Europos socialiniu fondu +“;

(25) Taryba išnagrinėjo 2022 m. Rumunijos konvergencijos programą ir savo nuomonę[19] pateikė visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;

(26) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2022 m. nacionalinę reformų programą ir 2022 m. konvergencijos programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos toliau išdėstytose 1, 2 ir 3 rekomendacijose. 1 rekomendacijoje nurodyta fiskalinė politika padeda, be kita ko, šalinti disbalansą, susijusį su dideliu ir nuolatiniu einamosios sąskaitos deficitu, nes geresnis fiskalinis balansas padės sumažinti didelius Rumunijos ekonomikos kaip visumos išorės finansavimo poreikius. 2 rekomendacijoje nurodyta politika padeda, be kita ko, mažinti su konkurencingumu susijusį pažeidžiamumą. 3 rekomendacijoje nurodyta politika padeda, be kita ko, ilguoju laikotarpiu mažinti pažeidžiamumą, susijusį su išorės sąskaitomis,

[19] .

REKOMENDUOJA Rumunijai 2022 ir 2023 m. imtis šių veiksmų:

1. Vykdyti fiskalinę politiką vadovaujantis 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, siekiant panaikinti perviršinį valdžios sektoriaus deficitą Rumunijoje.

2. Toliau įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą laikantis tarpinių ir siektinų reikšmių, įtrauktų į 2021 m. lapkričio 3 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimą. Kuo greičiau baigti derybas su Komisija dėl 2021–2027 m. sanglaudos politikos programavimo dokumentų, kad būtų galima pradėti juos įgyvendinti.

3. Mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro. Sudaryti palankesnes sąlygas tolesnei tvarios energijos gamybos plėtrai spartinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybą, modernizuojant energijos perdavimo tinklus ir didinant jungtis su kaimyninėmis valstybėmis narėmis. Didinti renovacijos tempą ir užmojus siekiant didinti pastatų ūkio energijos vartojimo efektyvumą.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas